

Program LIFE 2026 – Zintegrowany model zielonej transformacji Szwajcarii Kaszubskiej

I. WSTĘP I RAMY FORMALNE WSPÓŁPRACY

Niniejszy dokument zawiera propozycje innowacyjnych projektów we współpracy **Fundacji Nôtëra**, przygotowane pod kątem naborów w programie finansowania **LIFE 2026**. Propozycje łączą cele ochrony środowiska, gospodarki cyrkularnej (**GOZ**), transformacji energetycznej obszarów wiejskich oraz innowacji społeczno-edukacyjnych ze specyfiką regionu Kaszub. Program LIFE 2026, realizowany przy wsparciu instrumentów współfinansowania krajowego z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), otwiera przed samorządami unikalną szansę. Pozwala on na pozyskanie bezzwrotnych środków na poziomie **aż do 95% kosztów kwalifikowalnych**.

Wspólnie możemy odciążyć lokalnych rolników oraz przedsiębiorców branży gastronomicznej i agroturystycznej w dostosowaniu się do restrykcyjnych norm środowiskowych, zrealizować nowoczesne inwestycje w mikrosieci OZE (turbina wiatrowa, fotowoltaika, magazyny energii) oraz stworzyć zintegrowaną infrastrukturę edukacyjno-terapeutyczną przy minimalnym zaangażowaniu finansowym ze strony JST.

Nasz region cechuje się unikalnym bogactwem przyrodniczym, ale też rosnącą odpowiedzialnością ekologiczną w świetle aktualnych unijnych wymogów prawnych.

Fundacja, jako organizacja wyspecjalizowana w badaniach przyrodniczych, edukacji oraz zooterapii, przygotowała kompleksową koncepcję projektu ukierunkowaną na **aktywną ochronę obszarów sieci Natura 2000, zabezpieczenie cennych pasm glebowych bogatych w minerały**, wdrażanie cyrkularnych łańcuchów żywnościowych (w tym redukcję plastiku) oraz aktywne wsparcie rolnictwa w restrykcyjnej realizacji normy **GAEC 2**.

Nadmieniamy tym samym, że gospodarstwo stanowiące bazę Fundacji zostało zgłoszone do weryfikacji obszaru **GAEC 2** (wniosek z dnia **20.05.2026 r.**) pod względem częściowego wyodrębnienia terenu jako strefy ochrony terenów podmokłych i torfowisk w warunkowości WPR.

W załączeniu przedkładam zintegrowany zarys koncepcji projektowych. Wierzę, że połączenie kompetencji naukowo-edukacyjnych i terapeutycznych Fundacji Nôtëra z potencjałem Państwa Instytucji pozwoli na skuteczną ochronę lokalnej bioróżnorodności, budowę niezależności energetycznej oraz przyniesie wymierne korzyści mieszkańcom obszarów w skali województwa i całego kraju.

Do współpracy planujemy również zaprosić Zagrody Edukacyjne zrzeszone w OSZE, Sieć Lokalnych Organizacji Turystycznych, Sieć Lokalnych Grup Działania (LGD) – Program LEADER oraz Krajową Sieć Gospodarstw Demonstracyjnych.

II. STRUKTURA PROJEKTÓW PILOTAŻOWYCH (SIEDZIBA FUNDACJI)

1. Projekt: Kaszubskie Agro-Oazy

- **Podprogram:** Przyroda i Bioróżnorodność (SAP)
- **Główny koncept:** Czynna ochrona zagrożonych ekosystemów muraw kserotermicznych i wrzosowisk w regionie Kaszub poprzez ekologiczny, kontrolowany wypas tradycyjnych ras zwierząt (np. owca pomorska).
- **Działania kluczowe:** Opracowanie planów wypasu we współpracy z regionalnymi parkami krajobrazowymi, zakup stad, rewitalizacja zdegradowanych siedlisk przyrodniczych.
- **Komponent Fundacji Nôtëra:** Integracja ochrony przyrody z programem zooterapii (animaloterapia) dla grup defaworyzowanych oraz ścieżek edukacyjnych na łonie natury.

2. Projekt: Eko-Kaszuby: OZE, Zero Waste & Bio-Edukacja

- **Podprogram:** Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia (SAP)
- **Główny koncept:** Budowa zintegrowanego, niskoemisyjnego modelu współpracy pomiędzy **lokalnym rolnictwem, agroturystyką a branżą gastronomiczną** w otoczeniu wrażliwych ekosystemów jezior kaszubskich. Projekt zakłada wdrożenie zamkniętego obiegu gospodarczego („od pola do stołu”), w którym nowoczesne narzędzia OZE oraz metody eliminacji tworzyw sztucznych podnoszą niezależność ekonomiczną rolników i tworzą ekologiczną markę turystyczną regionu. Sercem tego systemu będzie **Hub Edukacyjno-Technologiczny (Living Lab)** w bazie demonstracyjnej Fundacji Nôtëra.
- **Działania kluczowe:**
Mikrosieć OZE na rzecz rolnictwa, przetwórstwa i gastronomii: Wdrożenie modelowych instalacji hybrydowych (turbina wiatrowa, fotowoltaika, stacjonarny magazyn energii) stabilizujących zasilanie procesów produkcyjnych w gospodarstwach rolnych (np. chłodnie, przetwórstwo) oraz systemów zasilania w obiektach agroturystycznych i gastronomicznych.
Agro-GOZ, czyli redukcja tworzyw sztucznych w łańcuchu żywności: Kompleksowa eliminacja polimerów poprzez zastąpienie folii ściółkarskich/rolniczych i sznurków polipropylenowych biodegradowalnymi odpowiednikami (sizal, skrobia). Wyprodukowana w ten sposób żywność trafia do lokalnej gastronomii i agroturystyki w zamkniętym obiegu zwrotnych opakowań wielorazowych i szklanych, w znacznej części eliminując plastikowe opakowania.

- **Cyrkularny obieg odpadów organicznych:** Budowa demonstracyjnego punktu recyklingu, w których odpady bio z gastronomii i agroturystyki oraz biomasa rolnicza wracają do gospodarstw jako pełnowartościowy kompost organiczny (zasilany energetycznie w 100% z własnego OZE).
- **Komponent Fundacji Nôtëra:** Prowadzenie badań B+R nad efektywnością energetyczną i surowcową połączonego łańcucha (Rolnik-Gastronomia-Turysta), stworzenie sensorycznego centrum bio-edukacji oraz prowadzenie szkoleń i dni otwartych dla rolników i branży HoReCa w celu replikacji tego modelu na Pomorzu.

3. Grant Operacyjny dla NGO

- **Podprogram:** LIFE-2026-NGO-OG-SGA
- **Główny koncept:** Pozyskanie finansowania na wieloletnią działalność statutową i rozwój instytucjonalny fundacji jako lidera zielonej transformacji na Pomorzu (dofinansowanie do 70%, max 700 000 EUR).
- **Zastosowanie środków:** Finansowanie etatów stałego personelu i ekspertów, rozbudowa infrastruktury laboratoryjnej i badawczej fundacji, zwiększenie skali programów zero-waste i ekoterapii z poziomu lokalnego do ogólnokrajowego.

III. DODATEK: SPOŁECZNO-EKOLOGICZNA AKTYWIZACJA REGIONU

Charakterystyka Lokalizacji Projektowej (Województwo Pomorskie):

Wykorzystanie fizycznej siedziby Fundacji Nôtëra w Kczewie (gmina Przodkowo, powiat kartuski) jako regionalnego centrum demonstracyjnego i laboratoryjno-edukacyjnego (**Living Lab**) dla zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich na Pomorzu. Punkt będzie pełnił funkcję demostracyjną w zakresie mikrosieci OZE, eko-edukacji praktycznej, gospodarstwa demonstracyjnego oraz Zagrody Edukacyjnej nowej generacji. Siedziba fundacji stanowi idealną otulinę ekologiczną do testowania innowacji środowiskowych i energetycznych ze względu na swój unikalny charakter krajobrazowy i doświadczenie.

Mobilny lub Stacjonarny Punkt Edukacji Środowiskowej (Eco-Powiat / Eko Pomorze):

Centrum logistyczno-szkoleniowe zlokalizowane w siedzibie fundacji, działające jako autonomiczny technologicznie Hub Zielonej Transformacji. Punkt będzie pełnił funkcję demonstracyjną w zakresie mikrosieci OZE, eko-edukacji praktycznej, gospodarstwa demonstracyjnego oraz Zagrody Edukacyjnej nowej generacji.

IV. PROPOZYCJA RÓL I KORZYŚCI DLA PARTNERA SAMORZĄDOWEGO (JST)

Zadanie / Rola Partnera Samorządowego (Gmina/Powiat/Województwo)	Korzyść dla Społeczności Lokalnej
---	--------------------------------------

Udostępnienie i wsparcie promocyjne terenów komunalnych pod ekowypas oraz promocja samorządowego programu czystej energii i Agro-GOZ.

Współdział w tworzeniu lokalnego planu gospodarki cyrkularnej oraz strategii niskoemisyjnej i redukcji plastiku (Smart Rural Area).

Wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej gmin/powiatów. Bezpłatne, innowacyjne warsztaty z zakresu OZE, ekologii i zooterapii dla placówek oświatowych.

Wdrożenie innowacyjnych, unijnych standardów ochrony środowiska i niezależności energetycznej **bez obciążania budżetu JST** (95% dofinansowania LIFE + NFOŚiGW).

V. MONTAŻ FINANSOWY (SZACUNKOWY)

- **Dofinansowanie Komisji Europejskiej (LIFE):** 60%-75% (projekty przyrodnicze dotyczące gatunków/siedlisk priorytetowych oraz GOZ).
- **Współfinansowanie krajowe (NFOŚiGW):** do 35%
- **Wkład własny konsorcjum:** 5% (możliwy w formie wkładu rzeczowego, np. praca zespołu ekspertów lub użytkowanie gruntów).

VI. DEKLARACJA WSPÓŁPRACY

Wierząc, że połączenie kompetencji naukowo-edukacyjnych **Fundacji Nôtëra** z potencjałem samorządowym pozwoli na skuteczną ochronę lokalnej bioróżnorodności, wdrożenie niskoemisyjnych modeli cyrkularnych przyniesie wymierne korzyści mieszkańcom regionu. Współpraca ta pozwoli na zintegrowanie nowoczesnych technologii OZE i programów zero-waste z rozwojem lokalnego rolnictwa, agroturystyki, gastronomii oraz innowacyjnych form ekoterapii w regionie Kaszub, stanowiąc wzorzec zielonej transformacji w skali kraju.

Fundacja Nôtëra
Magdalaena Labudda